

Verhuizende ouders

Impact van verhuizing op de brede ondersteuning en schuldenaanpak

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag

Versie 3, januari 2024

Versiebeheer	Doorgevoerde wijzigingen
Versie 1, juni 2022	
Versie 2, augustus 2022	Actualisatie nalv update VNG website
Versie 3, januari 2024	

Inleiding

Bij een groot aantal ouders is tussen 2005 en 2019 onterecht de kinderopvangtoeslag stopgezet door de Belastingdienst. Deze ouders, hun gezinnen, hun ex-toeslagpartners en nabestaanden is ernstig onrecht aangedaan. Sinds 2020 werkt de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) aan het financiële herstel van dit onrecht. Het financiële herstel bestaat uit financiële compensatie, een schuldenaanpak, en eventuele aanvullende schadecompensatie.

Veel gedupeerden en hun kinderen ondervinden nog dagelijks de gevolgen van de manier waarop de terugvordering van de kinderopvangtoeslag plaatsvond. Zij hebben recht op begrip, erkenning

en ondersteuning. De hersteloperatie draagt bij aan het herstellen van het onrecht, het realiseren van een nieuwe start en het herstellen van het verloren vertrouwen in de overheid.

Brede ondersteuning gemeenten

Binnen de hersteloperatie bieden gemeenten brede ondersteuning aan (mogelijk) gedupeerde ouders en hun gezinnen, ex-toeslagpartners, kinderen en nabestaanden. De hulp vindt plaats op de vijf leefgebieden: financiën, wonen, zorg, gezin en werk. Uitgangpunten bij het verlenen van brede ondersteuning door gemeenten zijn: maatwerk, ruimhartigheid, eigen regie en keuzevrijheid voor de ontvangers van de brede ondersteuning.

Wat doet de VNG?

De VNG begeleidt gemeenten bij het bieden van brede ondersteuning. Dat doen we onder andere via wekelijkse besprekingen, verdiepende expertsessies, opleidingen en trainingen, handreikingen en een interactieve routekaart die de stappen in het herstelproces inzichtelijk maakt. Gemeenten kunnen met vragen over de brede ondersteuning en de hersteloperatie ook terecht bij het landelijk herstelpunt van de VNG. De VNG vertegenwoordigt daarnaast gemeenten in gesprekken met het rijk in relatie tot de hersteloperatie.

Over deze handreiking

De handreiking 'verhuizing van (mogelijk) gedupeerde ouders' heeft als doel gemeenten te informeren over welke afspraken gelden voor zowel de dienstverlening aan verhuizende ouders en erkend ex-toeslagpartners als de consequenties voor de gemeenten in de rol van schuldeiser.

De ouder¹ heeft de keuze om de brede ondersteuning van de huidige woongemeente te continueren bij een verhuizing. De impact en administratieve verwerking hiervan is opgenomen in hoofdstuk 1. Om het moratorium, het kwijtschelden of het opnieuw opstarten van de invordering bij verhuisde (aangemelde) ouders op juiste wijze uit te voeren worden gegevens gedeeld binnen de binnen het gegevensportaal van de Belastingdienst met de gemeenten. In hoofdstuk 2 is de informatie voor de gemeente in de rol van schuldeiser opgenomen.

Landelijk programma herstel toeslagen

Deze handreiking maakt onderdeel uit van de documentatie van het landelijk programma herstel toeslagen voor gemeenten. Alle documentatie van het landelijk programma vindt u op vng.nl.

Heeft u vragen over de hersteloperatie kinderopvangtoeslag? Mail of bel ons via hersteloperatie@vng.nl of 070 – 373 82 32.

¹ Overall waar gesproken wordt over een 'ouder' mag ook kind vallend onder de kindregeling of erkend ex-toeslagpartner worden gelezen.

Inhoud

1.	Verhuizende ouder en impact op dienstverlening	5
1.1.	Wens van de ouder is leidend	5
1.2.	Warme overdracht naar nieuwe woongemeente is gewenst	5
1.3.	Continuering van de brede ondersteuning door de voormalige woongemeente is gewenst	6
1.4.	In de praktijk	7
2.	Verhuizende ouder en impact op de schuldenaanpak	9
2.1.	Publieke pauzeknop	9
2.2.	Wettelijk moratorium en kwijtschelding	9
2.3.	Aandachtspunten SiSa-verantwoording	10

1. Verhuizende ouder en impact op dienstverlening

In dit hoofdstuk is uitgewerkt op welke wijze de dienstverlening die wordt verleend vanuit de brede ondersteuning (plan van aanpak) gecontinueerd wordt wanneer een (mogelijk) gedupeerde ouder verhuist, wat dit betekent voor de continuering van de opgestarte dienstverlening en hoe de verhuizing zich verhoudt tot de vergoeding aan gemeenten vanuit het rijk via de Spuk's.

1.1. Wens van de ouder is leidend

Wanneer een (mogelijk) gedupeerde ouder (kind, erkend ex-toeslagpartner) gebruik maakt van de brede ondersteuning door de woongemeente en vervolgens verhuist, zijn er diverse opties mogelijk. De dienstverlening kan gecontinueerd worden door de oude woongemeente of worden overgedragen aan de nieuwe woongemeente. De wens van de ouder is hierbij leidend. De oude woongemeente die de brede ondersteuning reeds biedt, neemt het initiatief tot een gesprek met de ouder om de impact van de verhuizing op de brede ondersteuning te bespreken.

1.2. Warme overdracht naar nieuwe woongemeente is gewenst

Indien de ouder aangeeft door de nieuwe woongemeente verder begeleid te willen worden, dienen een aantal stappen te worden ondernomen om een warme landing te borgen:

1. Stem af met ouder/gezin of overdracht van de brede ondersteuning gewenst is
Wanneer een gemeente dienstverlening verleent in het kader van de brede ondersteuning kinderopvangtoeslag én op de hoogte is van de aanstaande verhuizing kan de gemeente met de ouder/gezin bespreken of de overdracht van ondersteuning naar de nieuwe gemeente gewenst is.
2. Vraag contactgegevens van collega in nieuwe gemeente op via VNG. Indien dit het geval is neem dan contact op met het landelijk programma herstel toeslagen van de VNG voor het verkrijgen van de contactgegevens van de gemeentelijke collega in de nieuwe gemeente via hersteloperatie@vng.nl of via 070 – 373 8232.
3. Stem met de ouder/gezin af op welke wijze de overdracht plaatsvindt. Afhankelijk van de inhoud van het plan van aanpak kan de dienstverlening vanuit de 'oude' woonplaats (op onderdelen) gecontinueerd worden. Dit kan wenselijk zijn, bijvoorbeeld door de opgebouwde vertrouwensband of voor de continuering van hulpverlening van specialisten. In overleg met de ouder/gezin wordt de overdracht van het plan van aanpak naar de nieuwe woongemeente gepland en ingezet. De wijze waarop dit plaatsvindt wordt met de ouder/gezin afgestemd.

4. Continuering brede ondersteuning vanuit nieuwe woongemeente. Wanneer de overdracht voor brede ondersteuning naar de nieuwe gemeente plaatsvindt, wordt door de oude gemeente met de ouder/gezinsleden overlegd wat de impact van de verhuizing is op het lopende plan van aanpak uit de oude woongemeente. Er wordt met ouder/gezin beoordeeld welke dienstverlening vanuit de oude woongemeente gecontinueerd blijft en welke aanvullende of nieuwe dienstverlening nodig is vanuit de brede ondersteuning.
5. Aanmelden ouder op jaarlijst bij tussentijdse verhuizing. De Belastingdienst/Toeslagen stelt jaarlijks een lijst in het gegevensportaal ter beschikking ten behoeve van de verantwoording en accountantscontrole. Deze lijst bevat een overzicht van potentieel gedupeerde ouders (aangemelde ouders/erkend ex-toeslagpartners) en niet-erkend gedupeerde ouders. Ieder jaar plaatst de Belastingdienst een excellijst in het gegevensportaal waarop de gemeente de zelfmelders (en daarmee ook de tussentijdse verhuizers) opnemen. Gemeenten vullen deze lijst aan met ouders die zich gemeld hebben bij de gemeente waarvoor geen gegevenslevering heeft plaatsgevonden via het portaal. De componenten uit de Spuk, zoals het eerste gesprek en het plan van aanpak, kunnen vervolgens opgevoerd worden. In 2021 hadden gemeenten tot eind januari tijd om de aanvullingen op de jaarlijsten (als addendum) door te geven aan de Belastingdienst via het portaal.

1.3. Continuering van de brede ondersteuning door de oude woongemeente is gewenst

Indien de ouder aangeeft dat deze continuering van ondersteuning door de voormalig woongemeente wenst, dienen er een aantal stappen te worden ondernomen om te borgen dat de oude woongemeente de informatie ontvangt die nodig is voor het bieden van deze brede ondersteuning:

1. Keuze voor continueren lopend plan van aanpak. Wanneer een ouder tussentijds verhuist heeft de ouder de keuze om de uitvoering van het lopend plan van aanpak te continueren in de oude woongemeente. In dit geval vindt (nog) geen overdracht naar de nieuwe woongemeente plaats.
2. Gevolgen voor de gegevensuitwisseling. De verantwoording via de Spuk verloopt op reguliere wijze via de oude woongemeente. Deze woongemeente heeft de gegevens over de (aangemelde) ouder eerder via het gegevensportaal ontvangen. Let wel: na de verhuizing worden updates over de status van de ouder (gedupeerd/niet-erkend als gedupeerde) via het gegevensportaal doorgegeven *aan de nieuwe woongemeente*. De ouder/gezin staat immers na de verhuizing ingeschreven in de BRP van de nieuwe woongemeente. De oude woongemeente ontvangt deze gegevens niet meer na verhuizing. Het is daarom raadzaam om op een passend moment de verbinding te leggen met het steunpunt van de nieuwe woongemeente en – in afstemming met de ouder/gezin – nieuwe dienstverlening of aanvullende dienstverlening vanuit de nieuwe gemeente op te starten. De contactgegevens van de gemeentelijk medewerkers van de nieuwe woongemeente vraagt u op via hersteloperatie@vng.nl of via 070 – 3738232.
3. Afronding dienstverlening of overdracht naar nieuwe woongemeente. Afhankelijk van de afspraken binnen het plan van aanpak wordt de dienstverlening binnen de oude woongemeente afgerond. Stem met ouder/gezin af of er overdracht (bijvoorbeeld voor aanvullende dienstverlening of nazorg) gewenst is.
4. Aanmelden ouder op jaarlijst bij tussentijdse verhuizing. Indien overdracht gewenst is neemt de nieuwe woongemeente de ouder op in de jaarlijst van zelfmelders (waaronder ook tussentijdse verhuizers) ten behoeve van de verantwoording. Deze lijst wordt ieder jaar in januari in het gegevensportaal geplaatst. Gemeenten vullen deze lijst aan met ouders die zich gemeld hebben bij de gemeente waarvoor geen gegevenslevering heeft plaatsgevonden via het portaal. In 2021 hadden gemeenten tot eind januari tijd om de aanvullingen op de jaarlijsten (als addendum) door te geven aan de Belastingdienst via het portaal.

1.4. In de praktijk

Voorbeeld warme overdracht gewenst

De ouder gaat 100 kilometer verderop wonen. In gesprek met de voormalig woongemeente blijkt een warme overdracht naar de nieuwe gemeente door de afstand gewenst. De oude woongemeente neemt contact op met de nieuwe woongemeente om een gesprek met zowel de ouder als de nieuwe en oude woongemeente in te plannen. Gezamenlijk bespreken zij wat de impact van de verhuizing is op de reeds toegekende voorzieningen uit het plan van aanpak en of er nog iets nodig is na de verhuizing om een nieuwe start voor de ouder te faciliteren. De nieuwe woongemeente plant hiervoor separaat een afspraak met de ouder. Dit eerste gesprek en een opvolgend plan van aanpak wordt via de SPUK vergoed.

Voorbeeld continuering gewenst

De ouder gaat in een naastliggende gemeente wonen. Continuering van de brede ondersteuning door de oude woongemeente is gewenst. Reeds ingekochte zorg zoals opgenomen in het plan van aanpak, kan doorgang (blijven) vinden. De oude woongemeente dient enkel alert te zijn dat zij geen statusupdates ontvangt over deze ouder. De gegevens die via het Gegevensportaal worden uitgewisseld - waaronder de statusupdates en de jaarlijsten ten behoeve van de verantwoording – worden geautomatiseerd opgesteld. De nieuwe gemeente ontvangt de melding of de ouder wel of niet als gedupeerde ouder wordt aangemerkt. De oude woongemeente ontvangt het BSN via de jaarlijst.

2. Verhuizende ouder en impact op de schuldenaanpak

In dit hoofdstuk wordt toegelicht op welke wijze de gegevensuitwisseling bij verhuizing van een (mogelijk) gedupeerde ouder is ingericht en wat dit betekent voor het hanteren van het moratorium, kwijtschelden op opstarten van de invordering² bij de gemeente.

2.1. Publieke pauzeknop

De contactpersoon invordering ontvangt vanuit het portaal van de Belastingdienst de gegevens van aangemelde ouders en de toeslagpartners die op moment van aanmelding woonachtig zijn in de gemeente of die de afgelopen 5 jaar woonachtig zijn geweest in de gemeente. De gemeente kan met deze gegevens uitvoering geven aan de publieke pauzeknop.

Het is mogelijk dat aangemelde/gedupeerde ouders of hun toeslagpartner die langer dan 5 jaar geleden verhuisd zijn nog openstaande vorderingen hebben die in aanmerking komen voor toepassen van de publieke pauzeknop. In dit geval dient de verhuisde ouder/toeslagpartner dit zelf te melden bij de oude woongemeente.

Als de ouder verhuist, ontvangt de nieuwe woongemeente deze gegevens **niet** automatisch via het Gegevensportaal. Dat wordt ook niet nodig geacht, omdat de inwoner naar alle waarschijnlijkheid geen vorderingen in de nieuwe woongemeente heeft openstaan die onder de reikwijdte van de publieke pauzeknop vallen.³

2.2. Wettelijk moratorium en kwijtschelding

De contactpersoon invordering ontvangt vanuit het portaal van de Belastingdienst de gegevens van de gedupeerde ouders en de toeslagpartners die op moment van beoordeling of de afgelopen 5 jaar woonachtig zijn geweest in de gemeente. Deze gegevens ontvangt de gemeente om uitvoering te geven aan het wettelijk moratorium en het verlenen van kwijtschelding. Bij deze verhuisde gedupeerde ouders kan immers nog een openstaande vordering bestaan.

² NB: de gegevensleveringen voor brede ondersteuning en de gegevensleveringen voor het proces pauzeren, kwijtschelden of opstarten van de invordering mogen niet vergeleken worden met de gegevens die gedeeld worden ten behoeve van brede ondersteuning. De gegevens worden voor verschillende doelen verstrekt en wijken inhoudelijk van elkaar af (aanmelder en toeslagpartner).

³ Zie voor een nadere toelichting op de reikwijdte de handreiking '[Publieke pauzeknop en wettelijk moratorium](#)'.

2.3. Aandachtspunten SiSa-verantwoording

Het is mogelijk dat aangemelde/gedupeerde ouders of hun toeslagpartner die langer dan 5 jaar geleden verhuisd zijn nog openstaande vorderingen hebben die in aanmerking komen voor toepassen van het moratorium of kwijtschelding. In dit geval dient de verhuisde ouder/toeslagpartner zichzelf te melden bij de oude woongemeente. De oude woongemeente ontvangt de gegevens van deze ouder niet via het Gegevensportaal en kan dus niet ambtshalve overgaan tot het verlenen van kwijtschelding of het toepassen van het wettelijk moratorium.

Addendum jaarlijst

Indien de gemeente op initiatief van de ouder kwijtschelding verleent, dient de gemeente erop alert te zijn dat de gegevens van deze ouder handmatig worden toegevoegd aan de jaarlijst. Dit kan via het addendum. Meer informatie over de vergoeding die gemeenten ontvangen en de verantwoording die gemeenten afleggen, is terug te vinden in de handreiking '[Spuk en Financiële verantwoording kwijtschelden gemeentelijke belastingen voor gedupeerde ouders](#)' en de handreiking '[Spuk en financiële verantwoording kwijtschelden vorderingen SZW domein voor gedupeerde ouders](#)'.

Afwijkende vergoeding voor uitvoering kwijtschelden van vorderingen

In het geval de ouder/toeslagpartner als gedupeerde wordt aangemerkt worden schulden binnen de reikwijdte van de regeling kwijtgescholden. De kwijtgescholden (inclusief invorderingskosten) of gerestitueerde schulden die worden vergoed voor ex-inwoners kunnen worden opgevoerd. Enkel de woongemeente waar de ouder op moment van beoordeling woonachtig is, ontvangt het forfaitaire bedrag (€ 150,- voor gemeentelijke belastingen/BZK en € 275,- voor SZW-domein). Zie hiervoor ook de [regelingen rondom de jaarverantwoording](#).